

สายน้ำ ชุมชน และวิถีที่คนอำเภอง

สายน้ำ ชุมชน และวิถีคนอำเภ

"หนึ่งน้องนางสวยแท้หนักหนา
ผ่องใสภาวจาอ่อนหวาน เห็นเธอเป็นหนึ่งคืน
นั้น วันมาช่วยงาน เหมือนมีบุญพาให้พบ
แม่จนคราญ ได้ประสบพบพานสาวมอญ
คนสวย หากแม่บุญช่วย ไม่คลาดแคล้ว
สาวมอญบ้านแพ้วสมุทรสาคร"

ท่อนแรกในคำร้องเพลง 'สาวมอญ
คนสวย' อธิบายความสวยของสาวมอญ
จนทำให้คือเพลงลูกทุ่งหลงใหล และเพลงนี้
เป็นเพลงแจ้งเกิดของ สุรัชย์ สมบัติเจริญ
สมัยโน้น ประจวบ จำปาทอง ต้องการ
ปั้นสุรัชย์ จึงวางแผนจัดงานประกวดดนตรี
ที่วัดกระโสมทอง ต.เจ็ดริ้ว อ.บ้านแพ้ว

จ.สมุทรสาคร ซึ่งเป็นถิ่นฐานของชาวไทยร่วมมอญ เลยต้องมี
เพลงจีบสาวมอญ เพื่อเรียกคะแนนนิยม

จริงๆ แล้ว 'สาวมอญบ้านแพ้วสมุทรสาคร' มิได้มีแค่ใน
พื้นที่ตำบลเจ็ดริ้ว หากแต่กระจัดกระจายตั้งถิ่นฐานอยู่ใน
ทุกตำบลของอำเภอบ้านแพ้ว

มอญเป็นชนกลุ่มน้อย ที่อพยพหลบหนีภัยทางด้าน
การเมือง การปกครอง และการสงครามมาจากประเทศพม่า
เข้าสู่ประเทศไทยหลายครั้ง

การอพยพของมอญเข้าสู่ประเทศไทยนั้น มักจะกระจาย
กันตั้งหลักแหล่งอยู่ตามบริเวณแม่น้ำ อาทิ ริมแม่น้ำ
เจ้าพระยา ตั้งแต่พระนครศรีอยุธยา อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี
อ.สามโคก จ.ปทุมธานี ตลอดจนถึงลำน้ำแม่กลองใน อ.บ้านโป่ง
อ.โพธาราม จ.ราชบุรี ฯลฯ

สำหรับชาวมอญในจังหวัดสมุทรสาครนั้น พระราช
พงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ ฉบับเจ้าพระยาทิพากรวงศ์
ได้กล่าวเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชาวมอญไว้ว่า
อพยพหลบภัยจากพม่า เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารใน
พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว และโปรดฯ ให้ตั้งบ้าน
เรือนอยู่ ณ บริเวณป้อมวิเชียรโชฎก หรือบ้านป้อม มีวัด
บ้านป้อม หรือวัดป้อมวิเชียรโชฎกธาราม เป็นศูนย์กลาง

ภาพจาก ชาติอำเภ

บ้านคลองตาข่า

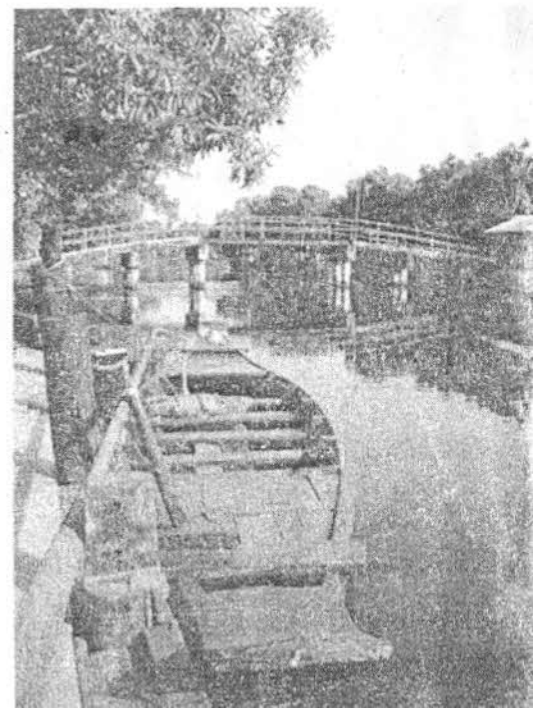
10 กว่าปีที่ผ่านมา มีการเปลี่ยนแปลงในท้องที่ตำบล
อำเภ มากมาย และที่เด่นชัดคือ การฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่น
"หลากหลายของกิน ถิ่นต้นจาก แกงกะตาด ตาลมะพร้าว
ล่องเรือยาว แหล่งปลาสลิด ชมชีวิตชาวอำเภ การแสดง
เริ่มต้นแสงไม่แยงตา ร่วมสืบสานวัฒนธรรมอันดีงาม..
ที่ลานวัฒนธรรมริมคลองอำเภ"

ถ้อยวลีชี้ชวนข้างต้นนั้น ปรากฏอยู่ในเว็บไซต์ของ
อบจ.สมุทรสาคร และ อบต.อำเภ ที่ร่วมกันเป็นเจ้าภาพ
จัดงาน 'ลานวัฒนธรรมริมคลองอำเภ' ที่วัดสุนทรสถิต
(อำเภ) หมู่ที่ 2 ต.อำเภ อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
'ลานวัฒนธรรมริมคลองอำเภ' ภายใต้โครงการส่งเสริม
การท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรมตำบลอำเภ เริ่มต้นขึ้นเมื่อ
ปี 2552 โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก อบจ.
สมุทรสาคร เพื่อส่งเสริมให้คนในชุมชนมีอาชีพ มีรายได้
บนพื้นฐานของความพอเพียง และมีความเป็นอัตลักษณ์
ของตนเอง สามารถให้คนทั่วไปเข้ามาเที่ยวชมความเป็น
อัตลักษณ์และบรรยากาศในชุมชน

อบต.อำเภ กำหนดให้มีขึ้นควบคู่กับการจัดกิจกรรม
ตลาดนัดริมน้ำ ประกอบด้วยการแสดง การสาธิต การละเล่น

ส่วนฝั่งตะวันตกได้ก่อสร้าง
ถนนขึ้นมาใหม่ โดยเชื่อมต่อ
กับด้านข้างของ 'พุทธมณฑล
จังหวัดสมุทรสาคร' และ 'ศูนย์
สามวัยสานใยรักแห่งครอบครัว'
ก่อนจะเข้าสู่ถนนในหมู่บ้าน
ทอดยาวไปถึงวัดสุนทรสถิต
ศูนย์กลางของชาวรามัญแห่ง
คลองอำเภ

กล่าวสำหรับ 'พุทธมณฑล
จังหวัดสมุทรสาคร' จังหวัด
สมุทรสาคร ได้ดำเนินการ
จัดสร้าง เพื่อเป็นสถานที่ประกอบ
กิจกรรมทางพระพุทธศาสนา และ
ได้ร่วมกันจัดสร้างพระประธาน
'พระศรีศาสดาภูมิบาลประทาน
ธรรมสัทสน์'

เข้าสู่ประเทศไทยหลายครั้ง

การอพยพของมอญเข้าสู่ประเทศไทยนั้น มักจะกระจ่ายกันตั้งหลักแหล่งอยู่ตามบริเวณแม่น้ำ อาทิ ริมน้ำเจ้าพระยา ตั้งแต่พระนครศรีอยุธยา อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี อ.สามโคก จ.ปทุมธานี ตลอดจนถึงลำน้ำแม่กลองใน อ.บ้านโป่ง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี ฯลฯ

สำหรับชาวมอญในจังหวัดสมุทรสาครนั้น พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ ฉบับเจ้าพระยาทิพากรวงศ์ ได้กล่าวเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชาวมอญไว้ว่า อพยพหลบภัยจากพม่า เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารในพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว และโปรดฯ ให้ตั้งบ้านเรือนอยู่ ณ บริเวณป้อมวิเชียรโชฎก หรือบ้านป้อม มีวัดบ้านป้อม หรือวัดป้อมวิเชียรโชติการาม เป็นศูนย์กลางนับแต่นั้นมา

จากการตรวจสอบประวัติความเป็นมาของชาวมอญในเขตอำเภอเมืองสมุทรสาคร และ อ.บ้านแพ้ว ได้รับความสอดคล้องเพิ่มเติมว่า ภายหลังได้มีชาวมอญอพยพมาจากปทุมธานี และบ้านมอญกรุงเทพฯ มาสมทบกับชาวมอญกลุ่มเดิม ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อเสาะหาแหล่งประกอบอาชีพแห่งใหม่ และได้มาตั้งบ้านเรือนอยู่ที่ตำบลท่าทราย ต.บ้านเกาะ อ.เมืองสมุทรสาคร ด้วยเป็นแหล่งอุดมด้วยป่าจาก อาชีพที่ทำในขณะนั้นจึงได้แก่การทำจากมุงหลังคา กับตัดฟืนขาย

ภายหลังได้ค้นพบแหล่งที่ทำมาหากินเพิ่มขึ้น จนถึงบริเวณอำเภอบ้านแพ้ว ด้วยมีพื้นที่อุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การเพาะปลูก ชาวมอญจึงได้ตั้งหลักแหล่งอยู่ตามตำบลต่างๆ อาทิ เจ็ดริ้ว, หลักสอง, หลักสาม, บ้านแพ้ว และอำเภ

เฉพาะถิ่นฐานคลองอำแพง เป็นที่ราบลุ่ม คนวามญตั้งบ้านเรือนอาศัยอยู่ตามแนวคลองอำแพง และคลองตาข่า ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้าง

ข้อมูลจาก อบต.อำแพง ตำบลแห่งนี้มีเนื้อที่โดยประมาณ 22.51 ตารางกิโลเมตร (11,404 ไร่) จำนวน 7 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านช่องสาร, หมู่ที่ 2 บ้านท้ายบ้านปากคลอง, หมู่ที่ 3 บ้านในท่าเนื้อ, หมู่ที่ 4 บ้านท่าเนื้อ, หมู่ที่ 5 บ้านคลองหลวง, หมู่ที่ 6 บ้านเจริญสุข และหมู่ที่ 7

ถ้อยวลีชวนข้างต้นนี้ปรากฏอยู่ในเว็บไซต์ของ อบจ.สมุทรสาคร และ อบต.อำแพง ที่ร่วมกันเป็นเจ้าภาพจัดงาน 'ลานวัฒนธรรมริมคลองอำแพง' ที่วัดสุนทรสถิต (อำแพง) หมู่ที่ 2 ต.อำแพง อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร

'ลานวัฒนธรรมริมคลองอำแพง' ภายใต้โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรมตำบลอำแพง เริ่มต้นขึ้นเมื่อปี 2552 โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก อบจ.สมุทรสาคร เพื่อส่งเสริมให้คนในชุมชนมีอาชีพ มีรายได้ บนพื้นฐานของความพอเพียง และมีความเป็นอัตลักษณ์ของตนเอง สามารถให้คนทั่วไปเข้ามาเที่ยวชมความงาม อัตลักษณ์และบรรยากาศในชุมชน

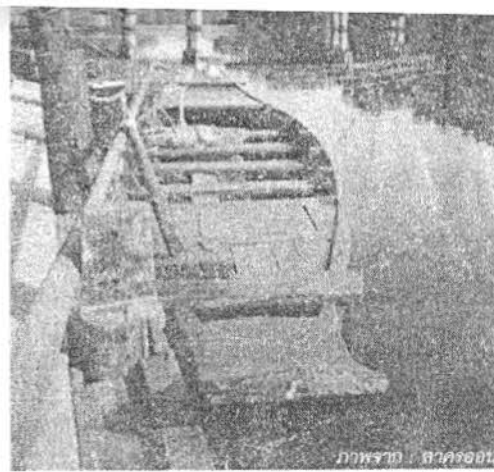
อบต.อำแพง กำหนดให้มีขึ้นควบคู่กับการจัดกิจกรรมตลาดนัดริมน้ำ ประกอบด้วยการแสดง การสาธิต การละเล่น การบอกเล่าเรื่องราวต่างๆ สลับเปลี่ยนหมุนเวียนกันไป เช่น การแสดงละครชาตรี โขนเด็ก การตีระนาดด้วยกระบือองคัมพนา การแสดงพินแก้ว ฯลฯ

ที่สำคัญ มีการแสดงละครเวที บอกเล่าความเป็นมาของชุมชนอำแพง วิถีชีวิตของชาวอำแพง ประวัติวัดสุนทรสถิต พร้อมกันนี้ยังจัดให้มีบริการล่องเรือแจวชมธรรมชาติริมคลองอำแพง และชมวิถีชีวิตชาวรามัญ

ส่วนวัดสุนทรสถิตนั้น เดิมชื่อว่า 'วัดอำแพง' สันนิษฐานว่าสร้างมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย จากคำบอกเล่าสืบทอดกันมาว่า วัดอำแพงมีหลวงพ่อฟลัก เป็นเจ้าอาวาสรูปแรก และเมื่อพระครูสุนทรธรรมวาทิ (โถม สุนทโร) เจ้าคณะอำเภอบ้านแพ้ว และดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส ได้ทำเรื่องเปลี่ยนชื่อวัดจากวัดอำแพง มาเป็นวัดสุนทรสถิต

เมื่อไม่กี่ปีมานี้ กรมทางหลวงชนบทได้สร้างสะพานข้ามแม่น้ำท่าจีน เชื่อมระหว่างตำบลอำแพง อ.บ้านแพ้ว และ ต.ท่าเสา อ.กระทุ่มแบน จ.สมุทรสาคร เพื่อให้ประชาชนบริเวณดังกล่าว รวมถึงประชาชนบริเวณใกล้เคียง สามารถเดินทางได้สะดวกรวดเร็ว ระยะทางได้ 15 กิโลเมตร

กรมทางหลวงชนบท ได้ใช้ชื่อสะพานว่า **'สะพานพุทธมณฑลสาคร'** โดยฝั่งตะวันออกจะอยู่ทางตอนเหนือของวัดพันธุวงศ์ แยกจากถนนสายวัดพันธุวงศ์-ท่าเสา บริเวณบ้านศาลเจ้า หมู่ที่ 8 ต.ท่าเสา อ.กระทุ่มแบน

ภาพจาก ภาครอบ

พุทธมณฑลจังหวัดสมุทรสาคร มีเนื้อที่ 143 ไร่ 83 ตารางวา เป็นสวนป่าที่มีน้ำล้อมรอบ รัมน้ำไปด้วยต้นไม้นานาพันธุ์ เดิมใช้ชื่อว่าสวนกาญจนาภิเษก 50 ปี แห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2557 พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรชายาเสด็จไปทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ อาคาร **'ศูนย์สาธิตการเกษตรบ้านสวนอำแพง'** หมู่ที่ 2 ต.อำแพง อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร ซึ่งพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรชายาฯ มีพระกรุณาธิคุณประทานพระอนุญาตให้ใช้ที่ดินส่วนพระองค์บนพื้นที่ 29 ไร่ สร้างขึ้นเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ ทดลองและสาธิตการทำการเกษตร

วัดคนวามญจากอดีตถึงปัจจุบัน ไม่เคยหยุดนิ่ง และในช่วง 10 กว่าปีที่ผ่านมานี้ ชาวอำแพง คงได้เรียนรู้ถึงกฎอนิจจังลักษณะความไม่เที่ยง และทุกสิ่งในโลก ย่อมมีการแปรเปลี่ยนไปเป็นธรรมดา